

Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry
PL 30 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki

LAUSUNTO
25.2.2009

1 (4)

Lakivaliokunta

00102 EDUSKUNTA

Viite: HE 197/98

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE TULLISELVITYSRIKOKSIA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

SHL

Suomen Huolintaliikkeiden Liiton (jäljempänä ”SHL”) tarkoituksena on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsenenä edistää huolinta-alalla toimivien jäsenten yleisiä toimintaedellytyksiä. Liiton yhtenä tärkeänä tehtävänä on pyrkiä ehkäisemään vilpillistä kilpailua huolinta-alalla.

SHL:ään kuuluu noin 70 jäsenyritystä, joilla on toimipisteitä ympäri Suomea. Liiton jäsenten liikevaihto vuonna 2008 oli yhteensä noin 2,1 mrd. euroa ja sen jäsenet työllistivät huolinnan piirissä noin 5 200 henkilöä.

Lakivaliokunta on esittänyt SHL:lle kutsun saapua valiokuntaan kuultavaksi asiantuntijana. SHL toteaa hallituksen esityksestä seuraavaa:

Yleistä HE:stä

SHL pitää sinänsä tarpeellisena tulliselvitysrikosten sisällyttämistä rikoslakiin ja sen 46 lukuun, koska lain keskeisenä tarkoituksena on estää talousrikollisuutta ja harmaata taloutta ja tätä kautta turvata laillisesti toimivien yritysten tasavertainen kilpailuasema markkinoilla.

HE 197/2008:stä SHL haluaa nostaa esille erityisesti seuraavat seikat, jotka vaativat muutosta, tarkennusta tai HE:n perustelujen täydennystä:

25.2.2009

Maininta tahallisuudesta itse lakitekstiin

Hallituksen esityksen mukaan tulliselvitysrikokseen syyllistyisi se:

”joka jättää täyttämättä tullilainsäädännössä säädetyn ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden taikka sellaista velvollisuutta täyttäessään antaa väärän tai puutteellisen tiedon...”

Hallituksen esityksessä, aiemmasta poiketen (OM:n työryhmämietintö 2006:3), on rikoksen tunnusmerkistön ulkopuolelle rajattu törkeään huolimattomuuteen perustuva teko, mitä pidämme hyvänä.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan tulliselvitysrikokseen syyllistyminen edellyttäisikin tekijältä tahallisuutta. Tahallisuutta ei kuitenkaan ole mainittu itse lakitekstissä, mikä on nähdäksemme puute lain tulevan soveltamisen kannalta. Näin ollen esitämme, että maininta tahallisuudesta tulisi sisällyttää itse lakitekstiin esim. seuraavasti:

*Tulliselvitysrikokseen syyllistyisi se, joka **tahallaan** jättää täyttämättä tullilainsäädännössä säädetyn ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden taikka sellaista velvollisuutta täyttäessään tahallaan antaa väärän tai puutteellisen tiedon...*

Huolitsijan tietoisuudesta ja selonottovelvollisuudesta

Hallituksen esityksen mukaan (s. 36) tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistössä ei edellytetä konkreettisen seurauksen tai vaaran aiheutumista, vaan ratkaisevaa olisi ns. **olosuhdetahallisuuden** edellytysten täytyminen. Tällöin tahallisuutta arvioidessa olisi kiinnitettävä huomio tulli-ilmoituksen antajan ammattitaitoon ja tulliasioiden tuntemukseen.

Samassa yhteydessä todetaan, että juuri tullilainsäädännön monimutkaisuus on osasyynä siihen, että suurin osa tulliasioista hoidetaan toimintaan erikoistuneiden huolintayritysten kautta. Siten tulliviranomaisille jättävät ilmoituksia pääasiassa tullimenettelyihin hyvin perehtyneet ammattitaitoiset toimijat, joiden teko voitaisiin arvioida useammin tahalliseksi kuin esimerkiksi tulliasioiden kanssa satunnaisesti tekemisissä olevien henkilöiden.

Näyttää siis siltä, että huolitsijoilta tullausalan ammattilaisina vaadittaisiin korostettua huolellisuutta ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuuden täyttämässä. Edellä mainittu asia herättää kuitenkin kysymyksen, erityisesti tiedonantovelvollisuuden osalta, **huolitsijan selonottovelvollisuudesta**. Epätietoisuutta voi syntyä siitä, miten pitkälle menevä selonotto- ja tietojen paikkansa-pitävyyden tarkistusvelvollisuus huolitsijalla on? Lain perusteluja tulee tältä osin tarkentaa, jotta huolitsijan vastuu tulee riittävällä tavalla määriteltyä.

25.2.2009

Tulliselvitysrikos ja abstraktinen vaara

Hallituksen esityksen mukaan tulliselvitysrikokseen syyllistyminen ei edellytä, että tullilainsäädännössä säädetyn ilmoitus- tai tiedonantovelvollisuuden laiminlyöminen taikka em. velvollisuutta täyttäessä annettu väärä tai puutteellinen tieto aiheuttaisi konkreettisesti sen, että veron määrä jäisi liian alhaiseksi taikka tullivelkaa koskeva vakuus määrättäisiin liian pieneksi yms. Hallituksen esityksen mukaan riittävää olisi teko tai laiminlyönti, mikä olisi omiaan aiheuttamaan edellä mainittuja vaaroja, ts. abstraktista vaaraa.

SHL:n katsoo, että 46 luvun 7 §:n muotoilu ja tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistön sitominen abstraktiseen vaaraan ("on omiaan aiheuttamaan") ei ole onnistunut. SHL katsoo, että rangaistavaa tulisi olla konkreettisen vaaran aiheuttaminen. Ts. tekijä on tai tulisi olla tietoinen, että hänen teostaan tai laiminlyönnistä aiheutuu 7 §:ssä mainittu virheellinen seuraamus.

Muuta

Muutettavaksi aiotun tullilain 42 §:n 3 momentissa on pieni kielellinen virhe:

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tullilainsäädännössä mukaisen velvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, eikä teko ole rangaistava lievänä tulliselvitysrikoksena, tullirikkomuksesta sakkoon.

Tulisi olla muodossa "tullilainsäädännön".

Yhteenveto

SHL tukee ja kannattaa toimia, joilla pyritään estämään talousrikollisuutta ja harmaata taloutta ja tätä kautta turvata laillisesti toimivien yritysten tasavertainen kilpailuasema markkinoilla. Tulliselvitysrikosta koskeva hallituksen esitys onkin lähtökohdiltaan kannatettava lakihanke.

Hallituksen esitykseen sisältyy kuitenkin SHL:n näkemyksen mukaan eräitä ongelmallisia ja tulkinnanvaraisia kohtia rehellisesti ja sääntöjen mukaan toimimaan pyrkivien huolintaliikkeiden kannalta. Yhtenä päähuolena on huolitsijoille laissa asetettu korostettu huolellisuusvelvollisuus ja tästä seuraava kysymys huolitsijan selonottovelvollisuuden laajuudesta. Ts. kuinka pitkälle ammattimaisen huolitsijan selonottovelvollisuus ulottuu?

Toinen huoli esityksessä on se, että tulliselvitysrikoksen tunnusmerkistö ei edellytä, että virheellisestä tai puutteellisesta menettelystä aiheutuisi konkreettista vaaraa valtion fiskaalisille intresseille, vaan riittävää olisi ns.

25.2.2009

abstraktinen vaara. Kyseinen muotoilu on ongelmallinen ammattimaisten huolitsijoiden kannalta, koska lähes kaikkiin huolitsijoiden toimiin liittyy se, että väärä tieto on omiaan aiheuttamaan tunnusmerkistössä tarkoitettua vaaraa. Voi olla vaarana, että kaikin puolin rehellisesti toimimaan pyrkivän huolitsijan voidaan katsoa syyllistyneen tulliselvitysrikokseen rikoksen tunnusmerkistön laajan ja hankalasti hahmotettavan muotoilun johdosta.

Tulliselvitysrikoslaki on varmasti Suomen valtiolle ja tullille tarpeen, niiden pyrkiessä ehkäisemään maahantuontiin ja maastavientiin liittyvää rikollisuutta. Erityisesti Venäjän liikenteessä on kielteisiä ilmiöitä, joihin SHL toivoo tullille parempia keinoja estämään väärinkäytökset, jotka heikentävät rehellisesti ja sääntöjen mukaan toimivien huolintayritysten kilpailuedellytyksiä. Tulliselvitysrikoksen muotoilu olisi kuitenkin saatava tarkemmin määriteltyä, jotta huolintalalla toimiville yritykselle olisi päivänselvää, mikä on rikoslain mukaan sallittua ja mikä ei.

Kunnioittavasti

SUOMEN HUOLINTALIIKKEIDEN LIITTO RY

Petri Laitinen
Petri Laitinen
toimitusjohtaja